

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanı Berat ALBAYRAK tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Dünya geneline yayılan koronavirüs salgınında Türkiye'de ilk tespit edilen vaka Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından 10 Mart 2020'de açıklandı. Ülkedeki virüse bağlı ilk ölüm ise 15 Mart 2020'de gerçekleşti. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, 1 Nisan 2020'de yaptığı açıklamada koronavirüs vakalarının tüm Türkiye'ye yayıldığını açıkladı. Bu gelişmelerin ardından bir dizi önlemler alınmış, özellikle dar ve orta gelirli vatandaşlarımızın hayatını olumsuz etkileyecek bu tedbirlere karşılık ekonomik paketler açıklanmıştır. Ancak açıklanan paketlerin (kredi, yardım vb.) vatandaşlarımıza çare olmadığı görülmektedir. Zaten salgın öncesi artan işsizlik ve hayat pahalılığıyla bunalan ve çaresiz kalan birçok insanımızın çeşitli mecralarda tepkilerini dile getirdikleri, protestolar yaptıkları ve hatta intihara varan çaresizlikler yaşandığı bilinmektedir.

Hal böyleyken salgınla birlikte ekonomik tablo daha da kötüleşmiş, ülkelerin içe kapanmasıyla ülkede yaşanan ekonomik kriz daha da derinleşmiştir. Salgının başlamasının üzerinden bir buçuk aydan fazla zaman geçmesine rağmen vatandaşın beklentilerini karşılayacak etkili ekonomik önlemlerin hükümetçe alınmadığı, maske dağıtımının dahi çıkmaza girdiği görülmektedir.

Tüm bu ekonomik belirsizlikler içinde Merkezi Yönetim Bütçesi gider kalemlerinde (EKOD4 bütçe sınıflandırmasına göre 5311 nolu kalemden) 2020 yılının sadece ilk üç ayında toplam 341 milyon 494 bin liranın “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” harcandığı

29/2/20

görülmektedir. Bu rakamlara göre 2018 ile 2019 arasındaki fark %5 iken, 2019 ile 2020 arasındaki farkın %93,4'lere çıktığı görülmektedir. Aradaki bu büyük farkın özellikle büyükşehirleri kaybeden hükümetin “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yönelik cari ödemeleri dorudan bütçeden karşılamaya yöneldiğini düşündürmektedir. Öte yandan da yerel yönetimlerin salgına karşı ne kadar zor koşullarda mücadele verdiği bilindiği ve halka kaynak aktarmak için canla başla çalıştığı halde adları açıklanmayan “kurum ve kuruluşlara” böylesine ciddi bir kaynak aktarılmasının demokratik bütçelerin olmazsa olmaz özelliği olan şeffaflık, hesap verebilirlik ve fonksiyonellik anlayışıyla bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

Salgın sürecinde artan işsizlik ve hayat pahalılığına karşı vatandaşa doğrudan kaynak aktarılmazken, açıklanan ekonomi paketlerinde doğrudan vatandaşın cebine aktarılan kaynaklar yetersizken çeşitli dernek kurum ve kuruluşlara bu denli büyük bütçe ayrılması kamuoyuna açıklanmaya haiz bir durumdur.

Buna göre;

1 – 2019 yılı bütçesinden “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari ödemelerin toplamı ne kadardır?

2 – 2019 yılının ilk üç ayında “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari transferler ile 2020 yılının ilk üç ayı arasında yapılan cari transferler arasındaki fark ne kadardır? Bu farkın nedeni nedir?

3 – 2018 yılı ile 2019 yılı arasında “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari transferlerin artış oranı yaklaşık %5 oranında değişim gösterirken 2020 yılının sadece ilk üç ayında bu farkın %100'e yakın artmasının nedeni nedir? Bu durumun bütçe disiplinine uygun olduğunu düşünüyor musunuz?

4 – Hükümet kaybedilen büyükşehir belediyelerinin ardından “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari transferleri doğrudan Merkezi Bütçeden mi karşılamaya yönelmiştir?

29/12/22

5 – Salgın döneminde “dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari ödemelerin ekonomik krizle iyice dar boğaza giren vatandaşlarımıza ne gibi katkıları olmaktadır?

6 – “Dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” yapılan cari transferler ve bu transferlerin hangi kurum ve kuruluşlara aktarıldığı takip eden yılın ilk döneminde açıklanması gerekirken neden son yıllarda bu kuruluşların adları kamuoyuna açıklanmamaktadır? Şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından isimleri açıklamayı düşünüyor musunuz?

7 – Son beş yılda hangi “Dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara” cari transferler gerçekleştirilmiştir? Bu kurum ve kuruluşların adı nedir? Bunların her birine ne kadar cari transfer yapılmıştır?

8 – Bütçelerin fonksiyonel olması gerekliliği dikkate alındığında salgın sürecinde bütçe kaynakları hangi amaçla dernek ve kuruluşlara aktarılmıştır? Bu aktarımlar hangi ihtiyaca dönük yapılmıştır?

9 – Bütçe kaynakları doğrudan vatandaşa aktarılacağı yerde neden “dernek kurum ve kuruluşlara” aktarılmaktadır?